

ZAŠTO SANITARNA DEPONIJA OTPADA ?

Svi smo svjesni da svaki čovjek svakodnevno proizvede izvjesnu količinu otpada (smeća). Naravno da je potrebno taj otpad nekako ukloniti, obraditi ili nešto slično. Na žalost, kod nas je trenutno stanje takvo da u cijeloj državi postoji pet-šest uređenih odlagališta otpada a sve ostalo spada pod divlja odlagališta. Čak je praksa da javna komunalna poduzeća koja za odvoz otpada naplaćuju mjesečne naknade (negdje po kvadraturi stana, negdje po broju ukućana) sav taj otpad jednostavno bacaju na neka proizvoljno odabrana mjesta ne sasvim blizu velikih naselja ali ni sasvim daleko od njih kako prijevoz ne bi bio preskup. Ta mjesta su najčešće prirodne depresije, riječne doline pa čak i ponori koji imaju vezu sa podzemnim vodama! Nepotpune statistike govore o tisućama malih i većih divljih deponija otpada. Jeste li se ikad zapitali kakav je njihov utjecaj na naš okoliš ?

Poslužit ću se jednim primjerom koji nam je svima pred očima i koji je jako lako vizualizirati. Zamislite jedan mali kontejner za otpad (onaj limeni sa poklopcem i četiri kotača, slika 1.) koji se nalaze pojedinačno ili u grupi postavljeni u većini naših naselja. Pretpostavimo da taj kontejner ima zapreminu od 1 m³.

Slika 1. Kontejner za komunalni otpad

Zamislimo ga napunjenog do vrha mješovitim komunalnim otpadom: otpaci hrane, stari papir, plastika, baterije, sijalice, stara odjeća, ambalaža itd. Što se dešava ako taj kontejner ostane desetak dana napunjen a da se njegov sadržaj ne isprazni i ne odveze? Pa to bar nije teško zamisliti: oko njega počne da se širi nepodnošljiv smrad (uzrokovan nastankom raznih

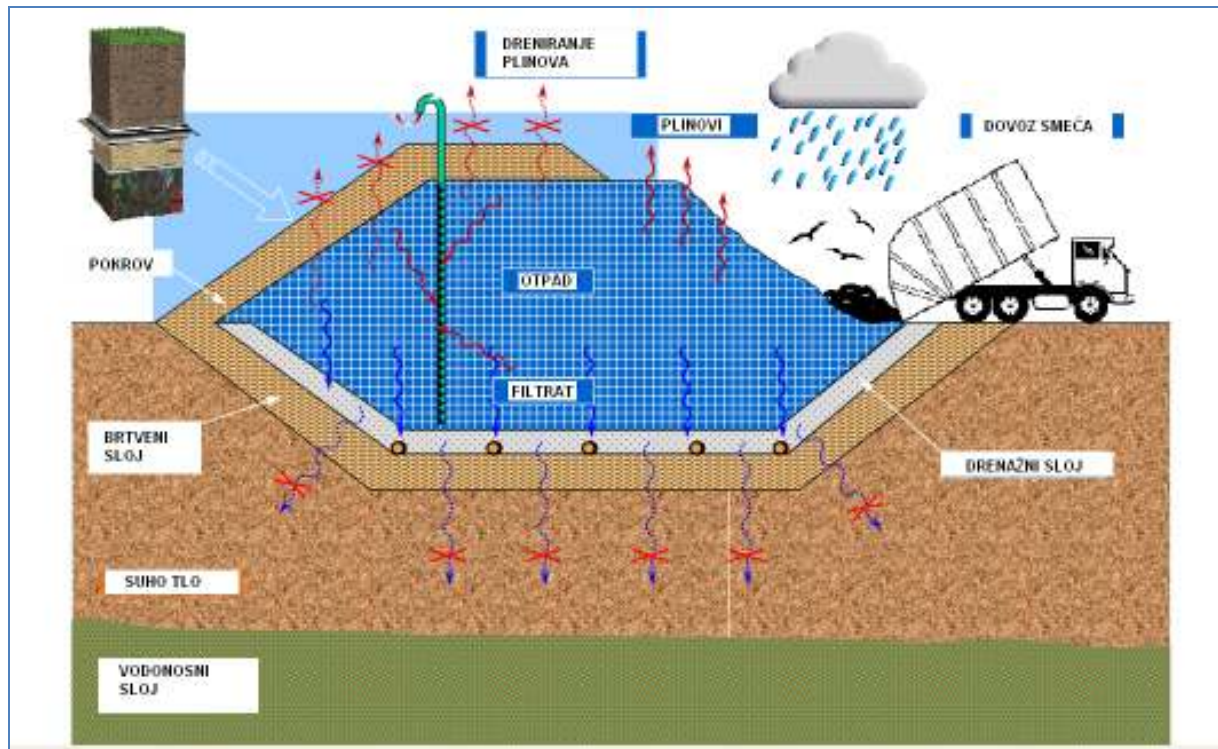
otpadnih plinova), ukoliko postoji na dnu bilo kakva rupica dolazi do cijedenja crne smrdljive tekućine (filtrat, eluat), ukoliko pada kiša dolazi do jačeg zbijanja otpada kao i većeg curenja, mačke i psi lutalice raznose dijelove hrane uokolo kontejnera, vjetar raznosi PVC vrećice okolo itd. Zvuči skoro kao horor scenario što u biti i jeste odnosno prema velikoj divljoj deponiji ovo je samo maketa horora koji se tamo odvija! A kao i u svim dobrim hororima – na kraju stradaju skoro svi a preživjeli su prisiljeni mijenjati navike!

Zadržimo se samo na jednostavnim logičkim procjenama stanja. Znači za samo par dana od našeg kućnog otpada u jednom kontejneru otpada nastaje desetak litara filtrata (koji je u biti voda u kojoj su rastvorene razne štetne materije, teški metali itd.) i isto tako par kubnih metara plina (koji je u stvari mješavina raznih plinova – od otrovnih do eksplozivnih). Zamislimo sad divlju deponiju otpada (neku prirodnu depresiju) koja ima milijun puta više otpada od gore spomenutog kontejnera i zamislimo samo da se tamo stvaraju milijuni litara otrovnog filtrata, milijuni kubnih metara raznih plinova i to sve spontano, bez ikakve kontrole. I sve se to cijedi u naše podzemlje: u izvore vode koju pijemo, u tlo na kojem raste hrana koju jedemo. Odnosno u atmosferu, u zrak koji dišemo. I sad sve to pomnožite sa tisuću-dvije divljih deponija razasutih po cijeloj državi...

E sad zamislimo ponovo naš kontejner sa prve slike. Zamislimo da smo ga stavili na neku nepropusnu podlogu (debeli sloj ilovače, geokompozit, geotekstil, geomembrana). Zamislimo da smo mi sami na njegovom dnu probušili rupice i na te rupice ugradili cijevi za odvodnju nastalog eluata i pumpe koje će tu vodu dovesti na neko mjesto (vodonepropusni bazen, vidi sliku 4.) gdje ćemo je pročistiti i gdje ona neće zagađivati naš okoliš. Zamislimo da smo kroz kontejner ugradili cijevi (odušak) kroz koje ćemo skupljati nastale plinove i zbrinjavati ih (spaljivati ih ili ih koristiti kao gorivo). Zamislimo i to da ćemo se pobrinuti kako naš kontejner uvijek nakon ubacivanja otpada bude čvrsto zatvoren kako kišnica ne bi ulazila i tako stvarala još više zagađene vode (filtrata, procjedne vode, eluata). I konačno za kraj zamislimo i to da kad taj kontejner bude pun „do vrha“ da ga zapečatimo tako da iz njega mogu izlaziti samo (kontrolirano s naše strane) otpadna voda i plin. A mi kontejner zatrpamo zemljom i imamo novu zelenu površinu.

E upravo gore opisano predstavlja odgovor na gore postavljeno pitanje: zašto sanitarna deponija otpada? Radi nas, radi našeg okoliša. Ono što nikad ne možemo sasvim izbjeći moramo kontrolirati. Otpad ne možemo sasvim izbjeći ali ga možemo smanjivati i

kontrolirano odlagati bez štete po okoliš. A upravo to je jedino moguće izgradnjom sanitarnih deponija otpada odnosno sanacijom postojećih divljih odlagališta.

Slika 2. Presjek sanitarne deponije otpada

Slika 3. Skupljanje eluata (otpadne vode) u bazen za pročišćavanje